

Kursplan

Nämnden för lärarutbildning

Institutionen för svenska språket

1SSÄ04 Svenska som andraspråk II - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Swedish as a Second Language II - for Upper Secondary Teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2011-10-18

Senast reviderad 2019-02-26 av Fakulteten för konst och humaniora. Reviderad kurslitteratur.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2019

Förkunskaper

Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i årskurs 7–9, 1–30 hp (1SSÄ01) eller Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 1–30 hp (1SSÄ02)

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

Övergripande kursmål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- utföra en kontrastiv språkanalys,
- redogöra för hur läs- och skrivutveckling på andraspråket går till,
- konstruera och utföra interimspråksanalyser på vuxna andraspråksinlärare,
- diskutera hur läromedelstexter med olika grader av stöttning kan förstås av andraspråks elever

- göra bedömningar av andraspråkselevs skriftliga produktion utifrån gällande styrdokument,
- diskutera vad tvåspråkighet innebär för individen och samhället och ha goda kunskaper om existerande minoritetsspråk i Sverige,
- diskutera hur arbetet med skönlitteratur kan stötta andraspråkselevs språkutveckling.

I övrigt gäller målen enligt nedan.

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- redogöra för aktuell svensk och utländsk interimspråksforskning,
- utföra interimspråksanalyser av andraspråksinlärares texter,
- utföra språkanalyser av andraspråksinlärares texter med ett kontrastivt och språktypologiskt fokus.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för hur läs- och skrivutveckling på andraspråket går till,
- redogöra för hur andraspråksinlärares ordinläring kan stöttas,
- redogöra för hur man kan genomföra en litteracitetsorienterad och ämnesbaserad undervisning,
- analysera skolans läromedelstexter för att utveckla kunskap om hur man kan anpassa valet av texter med hänsyn till utvecklingsnivå.

Delkurs 3. Bedömning och betyg i svenska som andraspråk, 3 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- redogöra för kursplaner och aktuella styrdokument formulerade för andraspråkselever,
- redogöra för olika sätt att bedöma andraspråkselevs språkkunskaper,
- redogöra för hur man utifrån aktuella styrdokument konstruerar uppgifter anpassade för andraspråksinlärare.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- redogöra för vad tvåspråkighet innebär för individen och samhället,
- redogöra för hur den svenska skolan kan ta tillvara den resurs som flerspråkiga elever innebär,
- uppvisa kunskaper om minoritetsspråken i Sverige.

Delkurs 5. Litteraturdidaktik, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- tolka och diskutera litterära texter ur olika genrer, problematisera begreppet genre och presentera grundläggande genreteori,
- muntligt och skriftligt diskutera frågor om vad skönlitterär läsning innebär och hur undervisning om, i och genom skönlitteratur kan bedrivas,
- redogöra för skillnader mellan att undervisa om, i och genom litteratur,
- praktisera och redogöra för grundläggande ämnesrelaterad teori och terminologi,
- muntligt och skriftligt presentera, analysera och diskutera samtidslitteraturen utifrån klass, genus och etnicitetsperspektiv,
- muntligt och skriftligt diskutera frågor om litterär kompetens, anpassning och progression i skolans litteraturundervisning, baserade på styrdokument samt litteraturdidaktisk teori och forskning.

Innehåll

Delkurs 1. *Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp*

Kursen omfattar en jämförelse av olika teorier om första- och andraspråksinläring samt om strategier vid andraspråksinläring och andraspråksanvändning. Förstaspråkets och andra bakgrundsfaktors inverkan på andraspråksutvecklingen samt dess konsekvenser för undervisningen studeras. Kursen omfattar även en interimspråksanalys och en språktypologisk översikt samt ett enskilt studium av ett valfritt invandraspråks grammatiska struktur i jämförelse med svenska språket.

Delkurs 2. *Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp*

Kursen omfattar barns och vuxnas läs- och skrivutveckling på andraspråket inklusive frågor om litteracitet. Andraspråkslevers möten med läromedelstexter och språket i skolan samt språk och kunskapsutvecklande arbetssätt i det flerspråkiga klassrummet studeras.

Delkurs 3. *Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp*

I delkursen utvecklar de studerande teoretiska och praktiska kunskaper om betyg och bedömning inom ämnet svenska som andraspråk. Aktuella styrdokument studeras liksom muntliga och skriftliga bedömningsunderlag av olika slag. Sambanden mellan mål, kunskapsinnehåll, samt bedömning och betygsättning diskuteras.

Delkurs 4. *Tvåspråkighet, 7,5 hp*

Kursen omfattar frågor angående tvåspråkighet samt frågor om språkbevarande faktorer och om språkpolitiska åtgärder. Tvåspråkigheten i den svenska skolan i ett internationellt jämförande perspektiv samt den svenska skolans målsättning att nå aktiv tvåspråkighet behandlas. Även tvåspråkighetens språkliga effekter såsom kodväxling och transfer studeras.

Delkurs 5. *Litteraturdidaktik, 7,5 hp*

Delkursen behandlar skönlitteratur och dess funktioner och villkor, historiskt och i vår samtid. Delkursen ger en grundläggande orientering i litteraturanals, genre teori och teoretiska perspektiv på vad som händer i mötet mellan text och läsare. Den lästa litteraturen diskuteras i förhållande till klass-, genus- och etnicitetsperspektiv. Litteraturens plats i dagens skola behandlas utifrån litteraturdidaktisk forskning. Stor vikt läggs också vid att synliggöra möjligheter och skillnader mellan att undervisa om, i och genom litteratur, hur en traditionell litteraturkanon har sett ut i den svenska skolan och hur kanonbegreppet diskuteras idag. Deltagande i gruppdiskussioner och seminarieövningar är obligatoriskt.

Professionsbas och professionell progression

De studerande bygger vidare på sina ämneskunskaper från föregående kurs och kopplar dem samtidigt till språkdidaktiska frågeställningar; därmed fortsätter de att utveckla den professionsbas och den professionella progression som krävs för att arbeta som ämneslärare i den svenska skolan.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Det vetenskapliga förhållningssättet utvecklas genom fördjupande ämnesstudier där de studerande tränas i att förhålla sig kritiskt till kunskaper och teorier erhållna under utbildningen.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar samt gruppdiskussioner och seminarieövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För godkänt betyg ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov, genomförande av självständigt arbete och genom seminarier.

Provmoment omfattande minst 19,5 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Studering som inte godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studerande som genomfört kursen och de studerande som deltar vid nästa kurstillfälle.

Kursvärderingen genomförs anonymt. Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser

Skolverket. 2011. *Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan*. s.239–257. 18 s. ISBN 978-91-38325-41-4

Skolverket. 2012. *Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*. s. 182–202. 20 s. ISBN 978-91-38325-94-0

Svenska skrivregler utgivna av Svenska språknämnden. 2017. 4:e uppl. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 978-91-47-11149-7

Delkurs 1. *Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp*

Abrahamsson, Niclas. 2009. *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur. s. 1–151. 150 s. ISBN 978-91-44-01995-6

Andersson, Lars-Gunnar. 1993. *Språktypologi och språkläroplan*. Skriptor. 68 s. ISBN 91-47-05118-3

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1993. *Svensk grammatik på svenska*. Natur & Kultur. 180 s. ISBN 91-27-50149-3

Dahl, Östen. 1979. "Negationens typologi". I: Hyltenstam, Kenneth (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. s. 109–120. 11 s. ISBN 91-40-30181-8

Ekerot, Lars-Johan. 2011. *Ordföljd, tempus och bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. Gleerups. 186 s. ISBN 91-40-67153-4

Hammarberg, Björn. 2013. "Teoretiska ramar för andraspråksforskning". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 27–74. 47 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Hyltenstam, Kenneth. 1979. "Kontrastiv analys, språktypologi och språkinläring". I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. s. 11–40. 30 s. ISBN 91-40-30181-8

Håkansson, Gisela. 2012. "Att lära sig svenska i Malmö, Jyväskylä eller Melbourne. Om andraspråk och främmandespråk". I: Olofsson, Mikael. (red.). *Läroplanen i svenska som andraspråk*, Nationellt centrum. Stockholm: Sigma Förlag. 58-70

Källström, Koger. 2012. *Svenska i kontrast. Tvåspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Studentlitteratur. 208 s. ISBN 978-91-44-05573-2

Philipsson, Anders. 2013. "Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 121–145. 24 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Strömquist, Siv. 2015. *Uppsatshandboken*. 6:e uppl. Hallgren & Fallgren. 141 s. ISBN: 978-91-73-82871-0

Tingbjörn, Gunnar. 1979. "Kontrastiv minigrammatik". I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandraperspektiv*. Liber. s. 41–78. 38 s. ISBN 91-40-30181-8

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 20 s.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk (7,5 hp)

Danielsson, Kristina. 2013. "Multimodalt meningskapande i klassrummet". I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 169–185. 16 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Engblom, Charlotte. 2013. "Medier, flerspråkighet och multimodal texthantering". I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 189–205. 16 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Franker, Qarin. 2013. "Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, s. 771–805. 34 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Hedman, Christina. 2012. "Flerspråkig elev – med dyslexi?" I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.98–123. 25 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Hedman, Christina. 2012. "Läsutveckling hos flerspråkiga elever". I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.78–95. 17 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Kuyumcu, Eija. 2013. "Genrepedagogik som verktyg i språk och kunskapsutvecklande undervisning och lärande". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 605–628. 23 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Ladegaard, Uffe. 2013. "Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsundervisningen". I: Wedin, Åsa, & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 45–65. 20 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Magnusson, Ulrika. 2013. "Skrivande på ett andraspråk". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 633–657. 22 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Nygård Larsson, Pia. 2013. "Text, språk och lärande i naturvetenskap". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 579–601. 22 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Prentice, Julia & Sköldberg, Emma. 2013. "Flerordsenheter – ur ett andraspråksperspektiv". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska*

som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Studentlitteratur. s. 191–216. 19 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Schmidt Carina. 2013. ””Sen tittade jag och tittade jag. Sen blev den jättebra”. Elevnära texter och strategier för läsförståelsen”. I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 93–117. 24 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Strömquist, Siv. 2015. *Uppsatshandboken*. 6:e uppl. Hallgren & Fallgren. 141 s. ISBN: 978-91-73-82871-0

Didaktisk litteratur

Enström, Ingegerd. 2016. *Ordens värld: Svenska ord – struktur och inläring*. Hallgren & Fallgren. 111 s. ISBN 978-91-7382-888-8

Enström, Ingegerd. 2013. ”Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 169–192. 23 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Gibbons, Pauline. 2010. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Hallgren & Fallgren. 214 s. ISBN 978-91-7382-848-2

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2010. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Hallgren & Fallgren. 164 s. ISBN 917-38-2838-6

Mörling, Margareta. 2007. *Att undervisa analfabeter. Från det konkreta till det abstrakta*. Natur&Kultur. S 6-111. 105 s. ISBN 978-91-2772-285-9

Roe, Astrid. 2014. *Läsdidaktik. Efter den första läsinläringen*. Gleerups. s 15-191. 176 s. ISBN 978-91-40-68582-7

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 50 s.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

Ellis, Rod & Barkhuizen, Gary. 2005. *Analyzing learner language*. Oxford university press. Oxford. s. 139-164. 25 s.

Strömquist, Siv. 2015. *Uppsatshandboken*. 6:e uppl. Hallgren & Fallgren. 141 s. ISBN: 978-91-73-82871-0

Didaktisk litteratur

Skolverket. 2012. *Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan*. Fritzes. 37 s. ISBN 978-91-87115-74-5

Skolverket. 2017. *Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 7-9 och i gymnasieskolan*. 122 s. ISBN 978-91-7559-276-3

Skolverket. 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Fritzes 58 s. ISBN 978-91-8711564-6

Skolverket. 2011. *Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan*. Fritzes. s.239-257. 18 s. ISBN 978-91-38325-41-4

Skolverket. 2012. *Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*. Fritzes. s. 182-202. 20 s. ISBN 978-91-38325-94-0

Skolverket. 2012. *Utbildning i svenska för invandrare. Kursplan och kommentarer*. Fritzes. 51 s. ISBN 978-91-8652954-3

William, Dylan. 2013. *Att följa lärande: formativ bedömning i praktiken*. Studentlitteratur. 200 s. ISBN 978-91-4408369-8

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Börestam, Ulla & Huss, Leena. 2001. *Språkliga möten: Tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Studentlitteratur. 129 s. ISBN 91-44-01845-2

Håkansson, Gisela. 2019. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. 2:a uppl. Studentlitteratur. 189 s. ISBN 978-91-44-11629-7

Jonsson, Carla. 2010. "Makt och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling". I: Musk, Nigel & Wedin, Åsa (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Studentlitteratur. s. 127–143. 16 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Niemi, Mikael. *Populärmusik från Vittula*. Norstedts. Valfri upplaga. 407 s.

Salameh, Eva-Kristina. 2012. *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. 136 s (urval). ISBN 978-91-27-42172-1

Spetz, Jennie. 2014. *Debatterad och marginaliserad. Perspektiv på modersmålsundervisningen*. Språkrådet. 54 s. ISBN: 978-91-86959-16-6

Svensson, Gudrun. & Torpsten, Ann-Christin. 2013. "Makt och litteracitet. Modersmålslärare skriver om modersmålsundervisning". I: Skjelbred, Dagrun og Veum, Aslaug (red.). *Literacy i læringskontekster*. Oslo: CappelenDamm Akademisk. 10 s. 10 s. ISBN 978-820-240-598-4

Didaktisk litteratur

Skolverket. 2013. *Studiehandledning på modersmålet - att stödjakunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever. Ett stödmaterial*. 58 s.

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 5. Litteraturdidaktik, 7,5 hp

Andersson, Maria & Druker, Elina (red.) 2017. *Mångkulturell barn- och ungdomslitteratur*. Studentlitteratur s. 127–144, 181–197, 251–264. 46 s. ISBN 978-91-4411181-0

Bergman, Lotta. 2014. "Textval i en global värld". I: Boglind, A., Holmberg, P. & Nordenstam, A. (red.) *Mötesplatser – texter för svenskämnet*. Studentlitteratur. Studentlitteratur. s 245-264. 19 s. ISBN 978-91-4407780-2

Bergsten, Staffan & Lars Ellerström. 2004. *Litteraturhistoriens grundbegrepp*. Studentlitteratur. 234 s. ISBN 9789144042558

Heith, Anne. 2006. *Texter – medier – kontexter: introduktion till textanalys i svenskundervisningen på grundskolan och i gymnasiet*. Studentlitteratur. 279 s. ISBN 9789144045153

Persson, Magnus. 2012. "Läsning i skolan – och läsning i den högre skolan". I: Carlsson, Ulla & Jenny Johannisson (red.) *Läsarnas marknad, marknadens läsare. En*

forskningsantologi. SOU 2012: 10. 10 s. (tillgänglig på nätet).

Artiklar tillkommer som tillhandahålls av institutionen, ca 100 s.

Didaktisk litteratur

Landmark, Dan & Ingrid Wiklund. 2012. *Litteraturen, språket, världen: andraspråksperspektiv på litteraturundervisning*. Studentlitteratur. 150 s. ISBN 9789144060255

Langer, A. Judith. 2005. *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Daidalos. 171 s. ISBN 91-7173-226-8

Molloy, Gunilla. 2011. *Selma Lagerlöf i mångfaldens klassrum*. Studentlitteratur. 176 s. ISBN 9789144059372

Skönlitteratur

Abouet, Marguerite. 2010. *Aya från Yopougon*. Papamoscas bokförlag. 100 s.

Khemiri, Jonas Hassen. *Ett öga rött*. Valfri upplaga. 252 s.

Laestadius Ann-Helen. 2013. *SMS från Soppero*. Rabén & Sjögren. 135 s.

Storck, Åsa. 2015. *Mitt rätta namn*. Vilja förlag. 40 s.

Wahldén, Christina. 2016. *Konserten*. Vilja förlag. 65 s.

Noveller tillkommer som tillhandahålls av institutionen, ca 100 s.